

Füsttelen lőporok és rozsdá elleni olajok.

(Vége)

Mindjárt a vadászat befejezte után, vagy legalább is rövid idő múlva a csövet a neutralizáló szerbe (ezeket alább fogom ismertetni) jól beáztatott csepűvel vagy ronggyal áthúzzuk, vagy pedig az e célra szolgáló „rozsdamentesítő töltényt“ (melyről szintén alább lesz szó), a csőből kilőjük. Az egész munka alig vesz fél percet igénybe és a káros hatású sav már neutralizálva van, a csőanyagára semmi hatással nincs többé. Ezután, ha a tisztításra mindjárt nem jut idő, hosszabb ideig, több héten át is hagyhatjuk a csöveket állni (száraz helyen) annélkül, hogy rozsdát fognának. Túlsokáig állni hagyni mégsem ajánlatos, mert a lőpor-piszok, mely ugyan neutralizálva, de eltávolítva nincs, rászárad a csőfalra, hasonlóképen a használt rozsdamentesítő szer is és akkor nehéz azt onnét eltávolítani. De viszont a neutralizáló szer felhasználása után azonnal szintén nem szabad a csövet kitisztítani, mert oly rövid idő alatt a neutralizálás nem mehet teljesen végbe és a tisztítás után a teljesen soha el nem távolítható savmaradványok megtámadják a csövet. Az első procedúra után tehát csak pár órával lehet a tisztításhoz fogni, de az még akkor is könnyen eszközölhető, ha egy-két nap múlva teszszük csak. A tisztítás azután annyiból áll, hogy egy-két tiszta csepűesomót áttolunk a csőön, mely a feloldott mocskot könnyen kiviszi, azután pedig a tisztító-fára csavart és néhányszor megújított vászorongygyal addig töröljük a csövet, míg az utolsó rongy tisztán és szárazon jön ki. Ezzel a tisztítás be van fejezve, következik még a fegyver konzerválása eltevésre, mely persze elmarad, ha a fegyvert rövid időn belül ismét szándékunk használni. A konzerválásra legjobb az ismert *fegyvervazelin*, vagy ennek híján *jó savmentes csontolaj*. Ezzel jól bekenet vagy megáztatott tiszta csepűvel a csövet egyszer áthúzzuk, egy ecset vagy toll segítségével a fegyver többi acélrészeit is bekenjük és így a tokba helyezve, száraz helyen tartjuk.

Ily bánásmód mellett a fegyver hónapok múlva is rozsdamentes marad — mint azt saját fegyvereimnél tapasztaltam — hacsak nem valami öreg, a rozsdától már előzőleg össze-visszamart csővel van dolgunk, mely tudvale-

vőleg könnyen inklinál a rozsdásodáshoz. Ha a vadászoknak csak egy része ilyen procedurának vetné alá fegyvereit, ha füsttelen lőport lő belőlük, akkor jóval kevesebb panasz volna hallható a csőelrozsdásodás miatt. A kinek pedig ez a tisztítási mód hosszadalmas és veszélyes, az mondjon egyáltalán le a füsttelen lőporok használatáról és térjen vissza a feketéhez, vagy legalább ne a füsttelen lőpornak rója fel hibául, ha csövei rozsdamartak lesznek. A mióta én a fegyvereimet ily módon tisztítom, abszolúte semmi rozsdát nem lehet a csövekben felfedezni.

Persze az egész operáció sikere a neutralizáló szer jósága és teljesen megfelelő voltától függ. A nagy léptekkel előrehaladó iparvegytan e téren is majd minden hónapban hoz valami újat, hangzatos nevű piacra, melyek között van jó is, de sok a haszontalan, praxisban be nem vált reklámportéka. Én végigpróbáltam egy csomó ilyen szert, de eddig csak hármataláltam, mely annyira megfelelő, hogy ajánlható a használatra.

Ezek az „Ungewitter'sche Rostschutzpatrone“, a dr. Mauch-féle „Nitrol“ és a Gilg-féle „Mars-olaj“.

Az „Ungewitter'sche Rostschutzpatrone“, mint a neve is mutatja, egy töltény, melyet minden öbnagyságban készítenek. Ezt a töltényt a vadászat befejeztével a használt csőből egyszerűen kilövik. Ezáltal tartalma érintkezésbe jön a csőben lévő lőporsalakkal, azt neutralizálja és kissé fel is oldja, de főként a rozsdaképződésnek vet gátat. Ha még oly sok lövés esett is a csőből, egy ilyen Rostschutzpatron tartalma teljesen neutralizálja a salakot. Egyik nagy előnye pedig az, hogy *közvetlenül a vadászat után lehet vele kényelmesen és igazán rövid idő alatt eszközölni a neutralizálást*. Az „Ungewitter'sche Rostschutzpatrone“ nagyon ajánlható és azt hiszem, hogy már nálunk Magyarországon is kapható lesz. Az üveget használat előtt jól fel kell rázni, mert csak így van a szernek az a kitűnő neutralizáló képessége.

A Mauch-féle (göppingeni gyár) Nitrol nézetem szerint jelenleg a legjobb, legalkalmasabb rozsdamentesítő, illetőleg neutralizáló olaj. Ha fegyvercsöveimet ezzel kezeltem, több héten át érintetlenül hagytam őket (kísérletképen) annélkül, hogy rozsdát fogtak volna. Ez a szer benzín és savmentes olaj keveréke, melyhez még néhány alkalmas hatású folyadék járul és ép ezek adják meg neki azt a kitűnő neutralizáló

képességét. De benzintartalma miatt kissé óvatos bánásmódot igényel, gyertyától, tűztől mindenesetre távol kell tartani.

A *Gilg-féle Mars-olajat* szintén sokat használtam és ugyancsak nagyon megfelelőnek találtam. Egy hátránya van — mivel tulajdonképpen nem is fegyverolaj, hanem czipők és vadász-csizmák konzerválására való — hogy meglehetősen piszkos a vele való munka és a szaga sem a legtürethetőbb. Hogy pedig a fegyver finomabb szerkezetét bevonjuk, arra nem elég híg folyós és megeshetik, hogy a bekenés által a finomabb mechanizmus felmondja a szolgálatot, vagy legalább nehezebben működik, mint azelőtt. Hanem a lőporszalakot és savakat (épen mind a Nitrol) igen jól, teljesen neutralizálja és így a csövet föltétlenül megóvja a rozsdától. Közbevetve pedig előnyére kell megjegyeznem, hogy mint bőrkonverzálszer, tényleg kitűnő. A vele átíratott vadászczipó vagy csizma teljesen vízmentes lesz, a bőr puha, hajlékony és nem törik. Egy jó és mondhatni univerzális szer ez a mars-olaj, mely kiválik a sok mitemsem érő vadászportéka közül. Amellett még — viszonyítva a többiekhez — felette olcsó is.

A többi rozsdamentesítő szer, melyeket ismerek, egytől-egyig megbízhatatlan.

A *Curol* neutralizáló hatása (mely szer nálunk is el van terjedve) erősebb és több savanyú maradványt hátrahagyó lőporok használatánál gyenge és nem teljes. Másik nagy hibája, hogy a levegőn igen hamar megvastagszik, ragadósá válik, amit sokan előnynek tartanak, gondolva, hogy fegyverök így az eső és nedvesség behatása ellen védve van. Ez igaz, csak hogy a nedvesség távoltartására más külön e célra készített olaj vagy zsír még sokkal jobban megfelel, a megsűrösödött *Curol* pedig a finomabb szerkezet egyenletes, könnyű működését mindig zavarja, azonkívül a csőből is nehéz eltávolítani, meg a vadász keze, ruhája is ragadós lesz tőle. Hasonlóképpen nem sokat ér a „*Benol*” sem, melyet sok magyar vadász, azt hiszem, ismer. Ez pláne még jobban megvastagszik a levegőn, mint a *Curol* és még ragadósabb is lesz. Azután neutralizáló képessége is nagyon gyenge.

Legújabbban egy „*Alcalin*” nevű rozsdamentesítő szernek verik a reklám nagydobját, melyet én magam még nem használtam, de két német vadászismerősömtől azt hallottam, hogy jó.

Én kísérleteim nyomán csak a fentemlitett hármat: *Ungewittersche Rostschutzpatrone*, *Mauch-féle Nitrol* és *Gilg-féle Mars-Oel*, tartom megfelelőnek a praxisban.

Persze sohasem szabad arról megfeledkezni, hogy ezek nem konzerváló, hanem csak neutralizáló szernek, melyek csak a rozsdamarás megátlására valók, tehát mielőbb a vadászat végeztével használandók. Később, kivált ha a fegyvert hosszabb időre félre tesszük, a csövek konzerválására, mint már említettem, legjobb a jó fegyverzsír vagy tiszta, savmentes csontolaj.

Ha azonban a fegyvert minden másod-harmadnap használjuk, mint az a vadászidényben rendszeren történik, akkor elég, ha a neutralizáló szerrel alaposan neutralizáljuk a csőben lévő lőporszalakot és a második tisztítást elhagyhatjuk; a cső nem fog rozsdát, feltéve persze, hogy a fegyvert száraz helyen tartjuk.

Ifj. Bartal Aurél.

A fejedelmi vadászatok egyik színhelyéről.

Biharmegye észak-keleti határán hosszan nyúlik el egy erdőkoszorúta heglánczolat: a *Réz*. Hazánknak kevés részén található oly változatos, oly festői tájképekben bővelkedő hegyes vidéket, mint a Királyhágó közelében. Ha városi ember vetődik el e fenséges vidékre — különösen május vagy június hónapokban — az csak elbűmül a természet ragyogó pompáján s szívét egy édes érzélem járja át, amely szinte költői hangulatba ringatja a csak

kevésbé is poétikus lelket. Igen, szép — nagyon szép a vén *Réz* vidéke. Szeretem én is kimondhatatlanul, tán senki sem jobban. — De mégis volt valaki, aki épúgy szerette, aki sokszor eljött ide kipihenni s némileg elfeledni egy szomorú, egy kínos élet szívettépő fájdalmait.

Egy szerencsétlen, üldözött, hazátlan koronás fő volt ez. És az ő szívébe enyhülést is hozott a magány, a barátság és vendégszeretet magasztos érzete. Óh, de örömet és fájdalmat, mindent-mindent elfedett a már krusedoli kolostor kriptája. De mégis van még valaki, aki megérti a „*Réz*” vén tölgyeinek susogását. Egy író ember ez: B. M., akitől már oly sok szép ismertetést olvashattunk a gyönyörű vidék szilágysági részéről. Az Alföldre mélyen lenyúló hegláncz legmagasabb észak-nyugati csúcsán áll a *Réz* ragyogó, gyémántos koronája: az „ipargróf” Magaslakja.

Ha a rohanó vasszörnyeteg elhagyja Nagyváradot, tüstént szembetűnik a távolban kéklő hegycsúcson a hatalmas épület. A vonaton főurakból álló kis vadásztársaság utazik, akik épen az „ipargróf” vendégszerető vadászkastélyába vadászatra utaznak. Azok, akik már jártak a vidéken, mutogatják az ifjabbaknak a *Réz* büszkeségét. Sóhajok szállnak fel a keblekből: — „Hej, ha szárnyunk volna!” — „Egy-kettőre ott teremnénk.” — De így bizony még vagy 35 klmtrt kell rohannia a gőzparipának, míg az élesdi állomáshoz ér. A társaság — útközben vadászva — körülbelül csak másnap este érheti el a vadászlakot.

De megpihennek Lugoson, ahol is az örökifjú „ipargróf”, a házigazda, várja őket. Az ebéd alatt azután vidám eszmecsere folyik a másnapi vaddisznó-vadászat körül. Az erdészszemélyzet már beadta jelentését: „Disznó van elég, eredményes vadászatra van kilátás”. — Ebben azután megnyugszik mindenki, csak E. G. ezredes kéreti fel még vagy kétszer az erdőtiszteket, „mert hát meg kell alaposan érteni egymást!”

Hajnalfelé az alvásról szó sem lehet, mert a hajtók nagy lármával gyülekeznek a kastély elé. A tapasztalatlanabb vendég felriad. — „Mi az?” — „Miféle láрма?” — „Tán ég a ház?” — Pedig dehogy, csak a hajtók kedélyeskednek egymással odakinn. Közben a vadásztársaság is felkészülődik. Az erdészek szava hallatszik: „Induljunk! Induljunk!” — „Elkésünk.” — Végre azután elindul a hatalmas menet az erdőnek. Ah, de most értünk a czigányokhoz. No itt lesz kelete az aprópénznek! A póre-purdék nagy vitás közt mutatják be gyönyörű művészetüket. Alig lehet tőlük szabadulni. Ismerve a kegyelmes úr jószívűségét; szemtelenségök határtalan. Tudják ők azt nagyon jól, hogy a főúr juttat nekik mindég egy csomó „piczulát”. No, de most már a hajtóvonalban vagyunk. Az előre küldött hajtók már fel vannak állítva, most állítják a puskásokat. Mindenki elfoglalta helyét, felhangzik a hajtás kezdetét jelző kürtszó s a hajtás megindul. Mindenki visszafojtott lélegzettel figyel, no, mi lesz most? Mikor jön a „Mikuláj”, a vén, magányos kan. Mindenkinék legforróbb vágya, hogy csak ezt zsákmányul ejthetné. A hajtásból csapatostól rohannak szarvasok, őzek, de a várva-várt disznóknak nyoma sincs. Pedig a hajtók már itt vannak, némelyiket már látni is lehet a hegyoldalon. Most már löni sem lehet — a hajtásban nem volt disznó. De se baj, majd lesz a másikban. Pihenés után megkezdődik a második hajtás. A végén az eredmény: egy róka. Most már van keveredés, mérgeződés, szekirozás; az erdészszemélyzet majd a fejét veszti.

Tökéletesen érthetetlen, hogy hová lett a sok disznó. Hó nélkül nyomozni lehetetlenség. De még hátra van egy hajtás, reméljük. Alig indul meg az utolsó hajtás, puskaropogás hangzik fel. Egymásután 8–10 lövés; itt vannak a disznók. A hajtás valóban bevált. — A vadásztársaság azután az esthomályban jókedvvel indul a meredek útnak, hogy minél előbb elérhessék a kedves vadászkastélyt, a *Réz* koronáját. A hegytetőhöz közeledve, az út zúgó fenyvesek között vezet tovább. Az idősebb vadászurak elméláznak, gondolataik a múlt emlékei közt kalandoznak. „Hej, mikor még ezelőtt vagy 30 évvel ezek a